

službenega navodila za c. kr. orožništvo, po katerem je orožništvu »navadna« dolžnost, to je taka, katero mora spolnjevati redno brez posebnega ukaza kakega oblastva, da če moč prepreči storjenje in izvršitev kaznivih dejanj, oziroma, če se nahajajo postavni uveti, (tako če koga na dejanji samem zasači), zapleni prestopnika postave. Orožniški postajevodja se bi bil tedaj naravnost zakrivil zanemarjenja službene svoje dolžnosti, če bi bil križem roke gledal, kako se upira obtoženec sodnemu slugi K. in orožniškemu postajevodji T. Da orožniški vodja Ivan D. ni imel puške, ne šteje, ker sme po §-u 46. navodila, kedar je nevarnost v odlogu, orožnik tudi tedaj službeno postopati, če ima le pobočno orožje.

Pozvan po Ivanu D., ki se je torej nahajal v službi, udeležil se je obtoženčeve ukrotitve tudi finančne straže nadpaznik Fran F. Da ga je pozval, bil je D. upravičen po §-u 14. orožništvene postave z dné 29. svečana 1876, št. 19 drž. zak., kajti po tem določilu ima orožništvo pravico, v izvršitev svojih službenih dolžnostij zahtevati podporo drugih stražništev in posameznih njihovih stražnikov; F. pa je bil po §-u 1. ustavnega in službenega propisa za c. kr. finančno stražo zavezan, da ugotovi pozivu, kajti finančna straža mora, kedar jo pozove v to poklicana oblast, pripomoči, da se izvrše naprave za javno varnost.

Po državnem pravdnistvu pobijani nazor sodišča prve stopinje je tedaj pravopomoten; zaradi tega pa je bilo razsodbo razveljaviti in obtoženca krivim spoznati hudodelstva javne posilnosti po §-u 81. kaz. zak. ne le gledé na Matijo K. in Miho K., marveč tudi gledé na Ivana D. in Frana F.

Ker je pa bil Fran F. službeno postopajoč po obtožencu telesno poškodovan, odmeriti gre kazen po II. odstavku §-a 82. k. z.

Iz upravne prakse.

O odmeri oprotnine pri neposrednih cesarskih fevdih.

(Nadaljevanje in konec.)

Proti tej odločbi vložila se je pritožba do upravnega sodišča, v katerej se povdarja:

V smislu §-a 15. odst. 4. zakona z dne 17. decembra 1862, št. 103 drž. zak. pridobi fevdni gospod pravico do oprosnine še le z dnevom, ko je postal odkupni razsodek pravomočen — § 25. ibid. določa, da ostanejo do tega trenutka nespremenjene pravice in dolžnosti, ki izvirajo iz zveze med vazalom in fevdnim gospodom za vsako prizadeto osobo. Fevdno razmerje poneha z vsemi iz njega izvirajočimi pravicami in dolžnostmi med navedenima osobama v smislu § 23. ibid. šele takrat, ko je postal odkupni razsodek pravomočen. — Vazalu pripada po bistvu fevdnega prava pravica, da sme uživati stvari, ki so predmet fevda. Glede njih ima tako zvani »dominium utile«. Kako se vrši to uživanje, je quaestio facti, in se seveda spreminja po lastnostih in kakovostih stvari. Pri fevdi, ki obstoje povsem ali vsaj večjidel iz obligacij in na obresti naloženih glavnih (denarnih in mešanih fevdih) izvršuje vazal svojo pravico na ta način, da prejema obresti in sicer toliko časa, da poneha fevdna zveza in ž njo »dominium utile.«

V predležčem slučaju postal je brez dvoma razsodek pravomočen šele dne 30. marcija 1891. l. Torej so bile obligacije, ki se morajo sedaj odšteti kot oprosnina, do omenjenega dne del fevda. Pristojala je radi tega pravica uživanja obrestij vazalu do dne 30. marcija 1891. l. V istem trenutku, ko so ponehale biti vrednosti del fevda, a postale »oprosnina«, ponehala je tudi vazalova pravica uživanja, ter se združilo »dominium utile cum dominio directo« — to je fevdnemu gospodu oziroma erarju ni pristojala samo vrhovna last glede teh vrednostij, temveč tudi pravica uživanja. Od tega dne (30. marcija 1891. l.) šele gredo vsled tega obresti erarju, do tega dne pa vazalu.

Z ozirom na §-a 23. in 25. napominanega zakona je brez pomena, da se plačujejo obresti od državnih obligacij, s katerimi je odšteti oprosnina, postecipate. Pravica do obrestovanja nastane namreč po §-ih 997. in 510. obč. drž. zak. od dne do dne. V smislu §-ov 643. in 519. obč. drž. zak., katere je tu uporabljati per analogiam, se pa mora razdeliti pri prenosu fidejkomisa ali pri ponehanji vžitka med poprejšnjim in novim opravičencem po času trajajoče pravice.

S tem, da se tirja, naj se plačajo obresti do dne 30. marcija 1891. l., kratila se je vazalu v smislu §-ov 23. in 25. zakona z dne 17. decembra 1862, št. 103 drž. z. pristojeca pravica uživanja fevda

oziroma del fevda reprezentujoče »oprostnine« do dne pravomočnega razsodka.

Finančno ministerstvo ni vložilo ugovora, ter se je odredil dan za javno ustno obravnavo, pri kateri tožnik A ni bil po nikomur zastopan, na dan 27. septembra 1892. l. in razglasila se je razsodba z dne 27. septembra 1892. l., št. 2942, da se pritožba odbije radi nepristojnosti upravnega sodišča.

Razlogi.

— — — — — Upravno sodišče ne more ugoditi pritožbi, ker ne vsebuje izpodbijana naredba finančnega ministerstva po nazorih sodišča nobene določbe, kakor jo ima v mislih § 2. zakona z dne 22. oktobra 1875. l., št. 36 drž. zak. ex 1876. l. Finančna uprava se v njej le izrazi, kaj se mora zgoditi z obrestmi dolžne oprosnine. Spornega vprašanja razsoditi pa naredba finančnega ministerstva uže radi tega ni mogla, ker spada po §-u 20. zakona z dne 17. decembra 1862, št. 103 drž. zak. izvršitev tega zakona sploh v področje alodijalizacijske komisije, katera se mora v smislu §-a 23. napotka št. 15 dež. zak. kranjskega ex 1871. tudi izraziti, kako in kedaj se mora plačati oprosnina in kako obrestovati. V delokrog finančne uprave spada po §-u 31. navedenega napotka le iztirjevanje oprosnine glede glavnice in obrestij in to le pri neposrednih cesarskih fevdih. Izvršitev je pa tudi v tem slučaju dovoljena le sodnim potom. Ako torej pritožitelj ni bil zadovoljen z rešilom finančne uprave, bi se mu bilo pritožiti le pri navedeni komisiji. Upravno sodišče more soditi le o pritožbah, katere izda z izvršilno močjo in izvršuje upravno oblastvo na podlagi njemu po zakonu pristojne oblasti. Tega pogoja pa tu ni. — — — — —

Opomba. Če torej po nazorih upravnega sodišča finančna uprava ni pristojna razsojevati glede obrestij — zakaj se ni razveljavila naredba finančnega ministerstva, s katero je razsodilo v stvari, ki ne spada v njegov delokrog?! Pri alodijalizacijski komisiji vložila se bode torej prošnja, naj razsodi v tem vprašanji. O uspehu bomo poročali.

Dr. S.

